העושה ממשלת פולין די הצורך להצלת היהודים?

מיניסטר סטאנצ'יק בישיבת הועה"פ של ההסתדרות

חח' יאן סטאנצ'יק, ממנהיגי תנו־עת הפועלים הפולנית וחבר ממשלת פולין, ביקר אתמול בבית הועד הפועל של ההסתדרות בשעת ישיבת המזכי־רות. בקויתו באו הקונסול הכללי של פולין בתל־אביב וכמה נציגים אחרים של השלטונות ושל צבור הגולים הפול־נים.

היו"ר י. שפרינצק קידם את פני האורח. כבר פעם קבלנו את פניו כעיקר כמיניסטר. עכשיו אנו מקבלים את פניו כחבר. אך גם הפעם לא נשכח, כי לפנינו חבר ממשלת אומה אשר יש לנו לברר ענינים עמה.

קשר של שתיקה על הקברים

י. ריפטין תיאר את הישגי המפעל הארצישראלי, שאינם אלא ראשית. היי־נו יכולים לפנוש אותך ברגשות גאוה, אך אין בלבנו עכשיו גאוה ושמחה. עוברים עלינו הימים האכזריים ביותר בתולדותינו. אנו משתתפים בכל לבנו בכאב העם הפולני הנתון בעול הנאצים. אבל עמנו חולק לגשמה. ויש בעולם קשר של שתיקה על הקברים. אנו יוד־עים, כי יכולתה של ממשלת פולין מוג־בלת, אך איננו יכולים לפטור גם אותה מהאחריות לקשר השתיקה הזה. איננו יודעים אפילו אם ממשלת פולין פנתה לתושבים הפולנים בדרישה להגן על היי־הודים, לעמוד לימינם, לעזור להם בברי־חה, להחביאם. ועדיין אנו נתקלים לפע־מים בצערים עוינים ליהודים של חוגים פולניים רשמיים.

על ארגון פועלי ארץ ישראל

נ. מאירסון סיפרה לאורחים על על ההסתדרות ופעולתה. ארגון הפועלים בארץ ישראל מקיים תפקידים המוטלים בכל ארץ אחרת על הממשלה. עליו הדא־גה להכשרת העולים ולארגונם להתיש־בות וקמוזגן של קבוצות עולים שונות לפי מוצאן, שפתן, רמת חייהן, מנהגיהן, מושגיהן — לאומה אחת, אומה תרבו־תית ועובדת. הביטוח הסוציאלי מוטל בארץ ישראל כמעט כולו על הפועלים ועל ארגונם, כי הממשלה בארץ אינה מקיימת את חובתה כלפי הפועלים. העז־רה ההדדית היא יסוד קיומנו וארגוננו מיום שבאו הפועלים היהודים הראשו־נים לארץ ישראל, ובהעדר עזרת הממ־שלה מטיל קיום השרותים הסוציאליים על חברי ההסתדרות נטל כסים כבד. 80 אחוז מהמסים שמשלמים חברי ההסתד־רות מוצאים לעזרה סוציאלית, מזה 50 אחוז לקופת חולים אשר תקציבה ב־1943 מגיע ל־600 אלף לירות ו־80 אחוז מן הסכום הזה באים מתשלומי הפועלים.

שני עמים אומללים מאד

י. סטאנצ'יק אמר בין היתר: נכון הדבר, שקיים במידת מה קשר השת־תיקה על הקברים. יש דברים שצריך לזעוק עליהם ואנו נדונים לשתוק. התנ־סו בזה היהודים. התנסו בזה גם הפול־נים. עדיין אנו עומדים בתוך המערכה, אולי כבר הגענו למחציתה השניה.

ממשלת פולין אינה אנטישמית. לא הייתי משתתף בממשלה אנטישמית לפי רוחה או בממשלה העושה פוליטיקה אנטישמית בגלוי או בסתר — לא. רק משום שהדבר מתנגד להכרתי, אך גם משום שלמדנו מן העבר, כמה אסונות ממיטה על עם שנאה גזעית. נכון שיש לפעמים חכוכים בינינו; יש לפעמים הבדלי אינטרסים. אך הסיבה העיקרית לחכוכים היא כי שני העמים — היהודי והפולני — הם עמים אומללים מאוד.

אם ברצוננו להיות מאושרים ולחיות יחד — פולנים ויהודים — במולדת משותפת, עלינו להשתדל להבין איש לרעהו. אתנגד בכל כוחי להתעלמות מהתפרצויות אנטישמיות. אבל אין גם להתעלם לחלוטין מן המציאות שבה נתונים הפולנים; על רקע מציאות איו־מה אפשר להבין איך קורים כמה מעשי עוול וקיפוח, ואף על פי כן יש לגנותם ולהלחם בכל תוקף לבל יישנו. מפולין אנו מקבלים דינים וחשבונות מזעזעים על מעשי עזרת ליהודים הנעשים תוך סכנת נפשות — ואת העתיד יעצבו האנ־שים הטובים אשר עברו את כור הסבל המשותף. הממשלה הפולנית קוראת לעזרה ליהודים ונלחמת בכל הופעה אנטישמית.

העתונות היהודית מפנה תביעות רבות אל ממשלת פולין, גם בענינים שהיא חסרת אונים לעשות בהם, בענ־ינים הנתונים כולם בידי ממשלות הברית האחרות. ואליהן יש להפנות את התבי־עות, לתבוע ולא לחדול.

דבר ליהודים המתנגדים לציונות

אני מאמין בהכרח היהודים לחזור למולדת ולקרקע. הפועל והאכר הפולני היו נאמנים למולדת, לסדנה, לקרקע — גם כשהאצילים היו מתפשרים עם כוב־שים זרים. גם השאיפה של תנועת הפו־עלם היהודית למולדת ולהשתרשות היא שאיפה יסודית ומוצדקת. זאת אני אומר לידידי — גם מבין הפולנים וגם מבין היהודים — המתנגדים לציונות.

אני מאמין, כי אחרי המלחמה יקום עולם טוב יותר, אשר בו יהיה האדם חפשי ויוקיר את החרות ואת השויון ואת זכויות הזולת. על האדם החפשי ייבנה העולם החדש של חופש ושויון ולא על חוזים הכתובים על גבי הנייר. כי האדם אינו יכול להיות תוספת לדוק־טרינה ולהעיון, גמל רעיון הטוב ביו־תר. הרעיונות נוצרו לשם האדם ולא האנשים לשם הרעיון.

יקרים דברי אחוה

שפרינצק הודה לאורח — בימים איומים אלה יקרים דברי אחוה והארה רציונית של הענינים. הוא הזמין את האורח לבקר את הישובים החקלאים והמוסדות — יראה ויוכח מה שנוצר מתוך נעגועים לחופש, דאגה לעם ולח־צקת האדם.

חח' סטאנצ'יק הודיע, שלאחר שיבתו ארצה יענה להזמנה — יבלה כעשרה ימים בארץ. רצונו לראות את ההישגים בארץ לא מתוך סקרנות כי אם מתוך רצון ללמוד מזה גם בשביל עתידה של פולין המשוחררת.

סטאנצ'יק אצל נציגות יהודי פולין

אתמול לפנה"צ ביקר המיניסטר סטאנ־צ'יק בנציגות של יהדות פולין והשתתף בישיבת הועה"פ של הנציגות.

את הישיבה פתח ח' לב ומסר למיניסטר על הרכב הנציגות, מטרותיה ופעולותיה. אח"כ הרצה ד"ר א. סטוף על המשאלות והדרישות של הנציגות לממשלה הפולנית בשטח הפוליטי ובשטחי העזרה ליהדות הפר־

המיניסטר סטאנצ'יק ציין בנאום מקיף את פעולתה של הממשלה הפולנית, השיב על הטענות שהושמעו, דיבר על היחסים ההדדיים בין הפולנים והיהודים, על הסבל המשותף ועל הנחיצות ליצור אווירה של שי־תוף פעולה ידידותי בין שני העמים שבגמר המלחמה יצטרכו לבנות חיים משותפים בסר־לין המשוחררת — שמן ההכרח שתהיה די־מוקראטית, יען כי אחרת אין טעם לכל המלחמה הזאת.